

Handläggare
Olle Pettersson
Telefon: 08-508 21 980

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2021-02-25

Verksamhetsberättelse VB 2020

Axelsbergs förskolor

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	3
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	5
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	5
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	5
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	11
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	11
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	12
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	14
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	14
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	15
Uppföljning av ekonomi.....	18
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	18
Investeringar.....	19
Medel för lokaländamål.....	19
Övrigt.....	19
Systematiskt kvalitetsarbete.....	19
Övrigt.....	19

Sammanfattande analys

Axelsbergs förskolor

Förskolorna Jungfru Lona, Majamyra, Sjöboden, Instrumentet och Solstrålen bildar tillsammans enheten Axelsbergs förskolor. Förskolorna har tidigare ingått i tre olika enheter och vi påbörjade arbetet med att skapa en gemensam grund under verksamhetsåret 2019. Detta arbete är inte färdigt utan har fortgått även under 2020.

Alla barn i Axelsbergs förskolor ska ges samma förutsättningar till lärande, omsorg och social utveckling. Axelsbergs förskolor ska vara en trygg och rolig plats där utveckling och lärande möts och där alla individer ska få växa utifrån sina egna förutsättningar.

Vi vill att våra förskolor skall vara en arena för goda och utvecklande möten mellan barn-pedagoger, barn-barn, föräldrar-pedagoger, detta ska även avspeglas i den pedagogiska miljön som i övrig verksamhet. I Axelsbergs förskolor har vi mycket utöververksamhet, det stimulerar till både lek, lärande och god hälsa. Vi har en tilltro till barns förmåga och vi arbetar mycket för att främja barnens självständighet. För att stärka barnens självkänsla och delaktighet anser vi att de ska ha möjlighet att påverka verksamheten. Det viktigt för oss att barnen får uttrycka sig och bli lyssnade på och även att få reflektera tillsammans med pedagoger över allt ifrån årstidsväxlingar till demokratiska värderingar. Vi är nyfikna och öppna för alla sätt att tänka och vara och ser alla som en tillgång.

Vi har en genuin nyfikenhet för barnens intressen och kunskaper. Därför kan vi ge dem möjlighet att fördjupa, utveckla och dela med sig av sina förmågor. Barns lek tas på allvar inom Axelsbergs förskolor, genom den tränas bl a social samvaro, empati och lärande. Barnen erbjuds olika estetiska uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans för att göra lärandet mångsidigt. För att utmana barnen och väcka lust och nyfikenhet till gemensamt lärande organiserar vi oss i mindre gruppkonstellationer. Våra lärmiljöer inbjuder till lek, utforskande och materialet är rikligt, varierat och tillgängligt.

I Skolplattformen är arbetet med Planering och Bedömning påbörjat. Även lärloggarna har introducerats och börjat användas. Fortfarande ser vi dock att kunskapsnivån skiljer sig mycket bland medarbetarna på de olika förskolorna. Flera av våra pedagoger behöver stötta i att beskriva sin verksamhet och i att använda digitala verktyg. Generellt ser vi dock att vi har svårt att nå vårdnadshavarna via skolplattformen

Utöver detta har implementering av den nya läroplanen varit en viktig del i arbetet. Ett nätverk kring undervisningsbegreppet, och skolplattformen har påbörjats inom enheten. Alla förskollärare ses en gång varannan vecka på sina respektive hus tillsammans med biträdande rektor. Tyvärr har nätverket avbrutits pga Corona-epidemin.

Planer finns att genomföra ett liknande nätverk för barnskötare under ht 2020.

Alla medarbetare har deltagit på den av stadsdelen organiserade föreläsningen om interkulturalitet och språk med Jonas Stier. Flera av förskollärarna har gått sin utbildning på Södertörn och hade redan innan mycket kunskap vilket skapade bra diskussioner.

Vi har under året varit tvungna att utveckla vår digitala kompetens. Vilket gjort att vi nu kan ha bra möten och utbildningar via internet. Vi ska fortsätta utveckla användandet av digitala möten för att underlätta och effektivisera nätverken.

På grund av Corona-viruset har vi blivit tvingade att förändra enhetens utvecklingsarbete. I har under året fokuserat på att utveckla den pedagogiska verksamheten utomhus.

Vi har fortfarande fyra medarbetare som gått den erfarenhetsbaserade förskollärarytbildningen på Södertörns högskola, samt en som går den utbildningen på Linneuniversitetet. En förskollärare går masterutbildningen på Stockholms universitet på halvtid. Tre medarbetare som har avslutat grundutbildningen till barnskötare vt 2020. Nio förskollärare har handledarutbildning och kan ta emot studenter. Fem barnskötare har gått en kortare handledarutbildning och kan ta emot barnskötarelever. Detta har på många sätt varit utvecklande för de enskilda medarbetarna men även för hela enheten som genom detta får kunskap om ny forskning och nya arbetsmetoder.

Det har dock skapat en del logistiska problem då flera medarbetare inte arbetat i verksamheten alla dagar i veckan.

Vi hade planerat för att aktivt och regelbundet arbeta med vår arbetsmiljögrupp, men på grund av rådande omständigheter så går arbetet betydligt långsammare och inte med samma intensitet. Arbetet har istället bedrivits lokalt på varje förskola, i varierande utsträckning.

Samtliga förskolor har förskollärarnätverk med olika frekvens. Vissa förskolor har trots pandemin kunnat genomföra nätverken andra har valt att ställa in på grund av personalbrist.

Utmaningar:

Under pandemin har kommunikationen varit en utmaning. Vid långvarig stress så har toleransen minskat och brister i kommunikation har uppstått.

Kontakten med vårdnadshavarna har minskat betydligt och utmaningen har varit i att visa verksamheten utan att släppa in någon i förskolans lokaler. Pedagogerna har gjort på lite olika vis.

Föräldramöten eller forum för insyn i verksamheten har trots pandemin genomförts på lite olika sätt. Bland annat har några avdelningar haft föräldramöten utomhus. Startsidan har också använts men pedagogerna upplever att inläggen inte når lika många och att långt ifrån alla använder skolplattformen som vi önskar. Överlämningarna vid hämtning har blivit än mer viktiga möten där barnets vardag kan beskrivas men även den pedagogiska verksamheten.

Utvecklingssamtal har genomförts på lite olika vis. Vissa har valt att samtala utomhus, haft digitala möten, med stort avstånd och öppna fönster samt flera avdelningar har valt att genomföra en skriftlig dokumentation.

En annan utmaning för Axelsberg är överkapaciteten på förskoleplatser vilken leder till allt för många tomma platser under höstarna och fullt på våarna med en hel del garantibarn som har sin adress ganska långt från förskolan. Under 2020 har variationen på antalet inskrivna barn varit ca 420 under våren mot 360 under hösten, vilket genererar en minskning med ca 10 medarbetare.

Att hitta former, för att under de förutsättningarna behålla/slipa varsla kompetenta medarbetare, utan att för den skull ha allt för många vikarier under våarna.

Året med Covid 19

Generellt sätt får man säga att 2020 varit ett mycket speciellt år med mycket frånvaro har du inte själv varit sjuk har din kollega varit det. Dess emellan har vi alla känt en oro för våra nära och kära. Vi har dagligen varit tvungna att stuva om i våra barngrupper på grund av frånvaro. Hitta rutiner för alla barn när deras pedagoger saknas.

Pedagogerna ute på golvet/gården har fått vara de som tagit de tuffa besluten och samtalen med vårdnadshavarna om snuvor och närvaro.

Vi har lärt oss att mycket av det vi tidigare gjort inne kan man göra ute ibland till och med bättre. Vi lärt oss att utnyttja våra digitala hjälpmedel på bättre sätt.

Allt detta tack vare en enorm insats från alla våra medarbetare som hela tiden har arbetat för barnens bästa i en absurd situation.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb				368		360 st	Tas fram av nämnd	VB 2020

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	36,1 %	1,5 %	34,6 %	37,7 %		33 %	32 %	VB 2020
Analys Vi har haft en viss andel minskning av förskollärare främst av naturliga skäl såsom pensionering, tjänstledighet för vidareutbildning mm. Det har under det senaste året varit betydligt lättare att rekrytera förskollärare då fler behöriga förskollärare söker tjänsterna än det varit tidigare. Vi eftersträvar att flera av våra duktiga förskollärare skall ta emot vfu studenter. Vår erfarenhet är att det har varit den bästa plattformen för kommande rekrytering. Den erfarenheten får oss att än mer försöka stödja och motivera våra förskollärare att genomföra handledarutbildningen och ta emot nya studerande från förskolläraryrket.								
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	87 %			84 %		90 %	90 %	2020
Analys Andelen nöjda föräldrar i enheten enligt föräldraundersökningen 2020 är 87%. Vilket är en ökning med tre procentenheter. Resultatet varierar mellan förskolorna. Fyra av fem förskolor ligger klart över 90%. Vi arbetar med att höja nöjdheten i hela enheten och ser vi tillbaka har situationen förbättrats väsentligt sedan fjolåret på den förskolan där vi haft problem.								
  Antal barn per grupp	14,7 barn/avd.			14,1 barn/avd.		16	16	VB 2020
Analys Under hösten har behovet av förskoleplatser inte varit stort i Axelsberg, vi har lokalmässigt haft en stor överkapacitet, varvid vi valt att sprida ut oss så mycket som möjligt och arbetar två pedagoger med 10 småbarn respektive 14 stora barn. Dessutom har vi lokaler på flera håll som omöjliggör traditionella gruppstorlekar utan vi är tvungna att arbeta färre barn med färre pedagoger av utrymmes skäl. Detta tillsammans gör att snittet på antalet barn i grupperna är ganska lågt.								
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,4 st			5,1 st		4,9	4,9	VB 2020
Analys För att anpassa oss till budgetläget är vi tvungna att ha så många barn per anställd.								
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,6					3,5	Tas fram av nämnd	2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att alla förskolor har en strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden

— Ingen

Beskrivning

Utbildningen i de kommunala förskolorna ger barnen likvärdiga möjligheter att uttrycka sina tankar och åsikter för att ha inflytande över sin vardag. Alla barns olika språkliga och kommunikativa förmågor och behov tas till vara för att skapa förutsättningar för ett tillgängligt och fungerande språk för alla barn. Medarbetarna har kompetens och kunskap om barnkonventionen och dess intentioner är tydliga i undervisningen.

Förväntat resultat

Barnens intressen och behov ligger till grund för hur utbildningen utformats. Barnkonventionens intentioner är synliga i utbildningens innehåll.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flicko r	Perio dens utfall VB 2019	Progno s helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andelen vårdnadshavare som anser att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning.	93	95	91	95		93		2020
Analys Vi har inom enheten i flera år arbetat med fokus på barns olikheter som en styrka där det sociala samspelet är grunden för vårt pedagogiska arbete. Utan ett gott socialt samspel ingen inlärning. Där vi i pedagoggrupperna aktivt arbetat med ett bemötande som gjort avtryck både i vårt sätt jämt mot både barn och vårdnadshavande, att alla fantastiska pedagoger hela tiden funderar över sitt uppdrag avseende normer och värdegrund.								
 Andelen vårdnadshavare som anser att förskolans medarbetare bemöter deras barn med respekt								2020
Analys Även på denna indikator är variation mellan de olika förskolorna väldigt stor lägst 85% och högst 97%. Vilket visar att arbetet med värderingar är ett långsiktigt arbete som hela tiden måste aktualiseras.								
 ♀ Vårdnadshavares sammanfattande omdöme om förskolans arbete med normer och värden	91	92	91	91		91		2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolans medarbetare ska erbjudas kompetensutveckling i språk och kommunikation i syfte att ge alla barn likvärdiga möjligheter att uttrycka sig och kommunicera	2020-01-01	2020-12-31	
Analys			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Alla enhetens medarbetare deltog på den digitala föreläsningen Interkulturalitet och språk med Jonas Stier. Efter föreläsningen hade vi uppföljningsfrågor avdelningsvis för fördjupning.</p> <p>Vår utgångspunkt var, när vi gjorde uppföljningsfrågorna att våra ca 80 medarbetare har väldigt olika bakgrunder/ uppväxtvillkor. Vi har medarbetare födda på 50 talet med även på 90 talet. Gått i skola 6 år eller läst på universitetet, bott i stad/landsbygd, födda i Sverige eller Pakistan osv.</p> <p>Vi ville att alla skulle börja med att själva fundera över sin egen bakgrund för att på så sätt förstå sina egna värderingar.</p> <p><i>Uppföljningsfrågorna såg ut enligt nedan.</i></p> <p><i>Börja med att svara på frågorna individuellt, ta ca 15 minuter på er.</i></p> <p><i>Hur ser din egen kulturella bakgrund ut?</i></p> <p><i>Ålder: Land: Stad eller landsbygd:</i></p> <p><i>Religion:</i></p> <p><i>Vad var viktigt i din familj?</i></p> <p><i>Hur betedde man sig som barn gentemot vuxna?</i></p> <p><i>Hur såg man på personer med fysiska/psykiska funktionshinder?</i></p> <p><i>Jämställdhet, hur skulle pojkar respektive flickor bete sig?</i></p> <p><i>Vilka traditioner firades? Fanns det tillgång till böcker, musik/dans, skapande i hemmet?</i></p> <p><i>Reflektera över vad som skiljer sig mellan den värdegrund du är uppfostrad i och den i läroplanen?</i></p> <p><i>Gå sedan laget runt och berätta det man vill dela med sig av till de övriga. Utse någon till sekreterare som antecknar. Ta en fråga i taget.</i></p> <p><i>Punkta ner och reflektera över er kulturella bakgrund. Vad finns det för olikheter och likheter i arbetslaget?</i></p> <p><i>Får våra olikheter i vår kulturella bakgrund några konsekvenser, positiva eller negativa när vi möter barnen i rutiner och aktiviteter, t.ex matsituationer, påklädning, skapande, lek ute – inne?</i></p> <p>Detta ledde till väldigt bra diskussioner i arbetslagen, både inför varandra och uppdraget. Vi har fått ett väldigt positivt gensvar i samband med utvärderingen av utvecklingsdagen.</p>			
 Förskolans medarbetare ska erbjudas kompetensutveckling om Barnkonventionen för att säkerställa att barns rättigheter tas till vara.	2020-01-01	2020-12-31	
 Förskolans Resursenhet ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling om barn i behov av särskilt stöd i syfte att stärka alla barns möjligheter att utvecklas utifrån sin egen förmåga.	2020-01-01	2020-12-31	
<p>Analys</p> <p>Vi har fått ett gott stöd från resursenheten, väldigt många arbetslag har haft tillgång till handledning.</p>			

Enhetsmål:

Gruppen är en tillgång där varje barn har sin självklara plats, ges utrymme och blir lyssnad på.

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla medarbetare ska vara goda förebilder och uppträda professionellt och ha ett positivt förhållningssätt gentemot barn, vårdnadshavare och kollegor.

Alla barn ska få möjlighet att utveckla sin självkänsla och självständighet. Lära sig socialt samspel och innebörden i allas lika värde.

Erbjudas möjlighet till att utifrån egen förmåga och intresse göra egna val av aktiviteter. Utifrån sin egen förmåga kunna delge sina tankar och känslor till sina kamrater och visa förståelse och empati för andra.

Känna sig trygg i gruppen som individ. Alla ska få talutrymme och känna sig lyssnad på och träna att prata inför grupp på t ex samlingen. Få delta i olika kulturers traditioner

Analys

Genom regelbundna observationer av barngruppernas lekmönster samt att hela tiden vara nära barnens lek, vara en närvarande pedagog får pedagogerna tidigt en kunskap om varje barns enskilda behov. Under pedagogernas reflektionen läggs planer för vad varje barnen behöver.

Generellt sätt ser vi barn växa, barns som i början av terminen inte vill/vågar uttrycka sig men efter tag med pedagogerna stöd blir allt tryggare och säkrare i gruppen.

Flertalet av arbetslagen redovisar att de växlar med arbeta i mindre gruppkonstellationer över dagen. Där projekt och samarbetslekar får stort utrymme i dagsläget framför allt utomhus. Till att avsätta mycket tid för gemensamma ganska styrda regellekar i helgrupp företrädesvis utomhus även där. Det är då traditionella lekar som, kom alla mina kycklingar, kurra gömma, följa John, olika typer av sånglekar mm, med tydliga roller där pedagogerna är medlekare. Där barnen ibland får styra och ibland vara den som följer. Lekar som är valda utifrån att utveckla barnens sociala kompetens.

Vi gör analyser av barnens lek och ser att alltefter som tiden går tar barnen egna initiativ att leka i större konstellationer.

Vi bedömer att det sätt att arbeta på är ett framgångsrikt koncept.

Nämndmål:

Alla barn i förskolan utvecklas och lär utifrån sina förmågor i undervisningsmiljöer av hög kvalitet

— Ingen

Beskrivning

Utbildningen i de kommunala förskolorna bedrivs utifrån sina förutsättningar i likvärdiga pedagogiska undervisningsmiljöer. Samsyn kring miljö och material samt pedagogernas förhållningssätt är prioriterade utvecklingsområden som skapar förutsättningar för barns lärande och utveckling.

Den reviderade läroplanen ligger till grund och tydliggör förskollärares och barnskötares olika ansvar för utbildningen. Gemensamma strukturer för förskolornas systematiska kvalitetsarbete finns och erbjuds som stöd för en likvärdig utbildning. Språk, matematik, naturvetenskap och rörelse tillsammans med hållbar utveckling prioriteras särskilt i undervisningen.

Förväntat resultat

Alla barn i de kommunala förskolorna möter likvärdiga undervisningsmiljöer och utmanas och utvecklas utifrån sina förmågor.

Skolplattformen omfattar och erbjuder gemensamma strukturer som stöd för förskolornas systematiska kvalitetsarbete.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Självvärdering utifrån läroplansuppdraget avseende undervisningsmiljöer	3,3					3,3		2020
Analys								
Det som varit spännande under detta år, är att vi har fått följaga mycket mer av vår verksamhet och därmed undervisning utomhus. Vi har utvecklat vårt arbete med vilket material går bra att arbeta utomhus. Vilka miljö kan vi bygga upp på våra gårdar och i närliggande skogs och parkområden.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskoleavdelningen ska fortsätta att utveckla gemensamma strukturer för det systematiska kvalitetsarbetet	2020-01-01	2020-12-31	
 Förskoleavdelningen ska tillsammans med förskoleenheterna utforma ställningstaganden som ska ligga till grund för en likvärdig och tillgänglig undervisningsmiljö	2020-01-01	2020-12-31	
 Förskolorna ska utveckla sina arbetssätt med kvalitetsindikatorn i syfte att höja undervisningsmiljöernas kvalitet	2020-01-01	2020-12-31	

Enhetsmål:

Varje barn i Hägersten-Liljeholmens förskolor möts av pedagogiska miljöer där material och pedagogernas förhållningssätt återspeglar läroplanens intentioner.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att förskolornas pedagogiska miljöer såväl inom som utomhus erbjuder och synliggör material som uppmuntrar lek och aktivitet inom språk, kommunikation, matematik, teknik, naturvetenskap och skapande

Analys

Covid 19 har gjort att verksamheten i stort sätt varit förlagd utomhus. Följaktligen har vi lagt ned mycket arbete på att utveckla den pedagogiska miljön på våra gårdar och pedagogernas förhållningssätt i utomhus.

Vi arbetar med att skapa rum i rummet även utomhus, små mötesplatser, som möjliggör mindre gruppkonstellationer. Vi arbetar med ett rikt, intressant och utforskningsbart material som är lättillgängligt, lådor som lätt kan bäras in och ut, utifrån behov och intresse. God organisering för kärnverksamheten med tydliga stationer även utomhus. Vi har reflekterat kring begreppet undervisningsmiljö som enligt forskningen innebär att en pedagog är aktiv i miljön. Vi har utvecklat vårt utforskningsbara materiel utomhus så att den stödjer undervisningen.

I skogen använder vi oss av grenar och stenar, vi har med oss rep för mäta med arbetar med begrepp lång och kort, tunn och tjock, tung och lätt.

Funderar varför vissa platser är kalla (där nordan drar) osv

Konstruktionsleken är numera anpassad mer på grenar, kottar, sand men vi ser också till att traditionellt material som lego och kapla-stavar mm finns tillgängligt utomhus.

Att tänka i nya banor har varit utvecklande. Vi har definitivt utvecklat rörelse och uteverksamheten.

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

— Ingen

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt utbud av kultur och evenemang

— Ingen

Beskrivning

Kulturaktiviteter genomförs i nämndens verksamheter samt genom bidragsgivning till lokala föreningar.

Förskolorna tilldelas en kulturpeng baserat på barnantal. Alla barn i förskolan får möta och själv prova olika former av kultur och skapande enligt stadens program, Kultur i ögonhöjd. Barnen i förskolan har under sin förskoleperiod tillgång till ett varierat utbud av böcker och besöker bibliotek. Barnen möter olika former av kultur och kulturyttringar samt skapande verksamhet som integreras i undervisningen.

Äldreomsorgen arrangerar en kulturmånad med olika program och aktiviteter.

Kultur och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.

Förväntat resultat

Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet.

Barn på förskola får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.

Kultur och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.

Enhetsmål:

Förskolan erbjuder ett rikt urval av kultur för, med och av barnen

— Ingen

Förväntat resultat

Barn som uttrycker sig i eget skapande inom olika former som musik, dans, drama, bild och form.

Barn som visar intresse för kulturella aktiviteter såsom exempelvis böcker och teater och är aktiva deltagare i de kulturella traditioner som firas på förskolan.

Barn som är delaktiga och vars inflytande syns i verksamheten och miljön

Analys

Utifrån vårt eget perspektiv tycker vi att vi lyckats vi ser frimodiga barn som dansar, sjunger inför publik. Barn som målar till musik och reflekterar över hur det känns i hela kroppen. Barn som har deltagit i olika kulturella uttrycksformer både på och utanför förskola och själva vill följa upp sina uttryck.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	57,34			56,21		60 %	55 %	2020
Analys								
Våra mycket duktiga kokor arbetar för att öka andelen ekologisk mat samtidigt som de har begränsade resurser till sitt förfogande. De måste hela tiden göra ekonomiska avvägningar kring pris kontra ekologi. Vi klarar stadens mål avseende andel ekologiska livsmedel.								
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	Max0 Co2/kg					1,9	1,9 kg CO2 per kg livsmedel	2020
  Totalt köpt energi i stadens verksamheter	0 GWh			3,13 GWh		3,3 GWh	1945 GWh	2020

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter gör medvetna val för att ta ansvar för miljön

— Ingen

Beskrivning

Stadsdelsnämnden utgår från klimathandlingsplan 2020-2023 samt miljöprogrammet 2020-2023 i sitt miljö- och klimatarbete. Verksamheterna ska arbeta aktivt med att sortera

matavfall, minska användningen av plast, förebygga att avfall uppstår, minska energiförbrukningen och göra klimatsmarta tjänsteresor. Förskolorna ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt fortsätta arbetet med nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola. Vidare arbetar förvaltningen vidare med att kartlägga och granska hur verksamheterna kan minska sin klimatpåverkan. Detta sker främst genom investeringar eller genom beteendeförändring. Klimatinvesteringsmedel kommer att sökas vid behov, förvaltningen skannar kontinuerligt verksamheterna efter tänkbara klimatinvesteringar.

Inom verksamheter som serverar mat kommer medvetenhet och kunskap om livsmedels klimatpåverkan att öka och verksamheterna kommer att arbeta för att minska dessa. Det innebär bl.a. ökad andel vegetarisk kost i förskolan samt ökad andel säsongsbetonad och närproducerad mat i verksamheterna.

Inom äldreomsorgens verksamheter är dietisten och kostombuden viktiga kunskapsbärande- och spridare i utvecklingsarbetet kring klimatpåverkan.

Förväntat resultat

Användningen av plast i verksamheterna minskar. Matavfall återvinns i hög grad där det är möjligt. Avfall som uppstår ska tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin. Energiförbrukningen i förvaltningen minskar. Alla förskolor uppnår nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola och arbetar aktivt för nivå 3.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskoleavdelningen ska erbjuda förskolornas kokkar och kokerskor kompetensutveckling för att höja kunskaperna om ekologisk matlagning och kopplingen till klimatpåverkan	2020-01-01	2020-12-31	
 Förskolorna ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2020-01-01	2020-12-31	
 Verksamheterna ska minska användningen av plast.	2020-01-01	2020-12-31	

Enhetsmål:

Enhetens medarbetare arbetar aktivt för att göra miljövänliga val i verksamheten

— Ingen

Förväntat resultat

Alla nyinköp görs och utifrån en tanke om hållbar miljö.

Matsvinnet i våra kök ska minska.

Pappersinsamling på alla förskolor.

Blir bättre på att källsortera utifrån varje förskolas förutsättningar.

Analys

Vi har gjort analyser av vårt matsvin och bedömer att vi ligger ganska lågt. Fler avdelningar källsorterar och medvetenheten för miljöfrågor ökar både hos barn och pedagoger. Flera projekt i verksamheten har haft som mål att utveckla förståelsen för miljöfrågor. Barnen är

väldigt observanta på skräp ute naturen och vill gärna ta med sig hem för att slänga på rätt ställe.

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

— Ingen

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter har en långsiktigt hållbar ekonomi

— Ingen

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Inför 2020 finns det på flera utförarenheter inom avdelningens för social omsorg behov av att anpassa organisationen och minska bemanningen så att verksamheterna får en långsiktigt hållbar ekonomi och kan drivas inom given budgetram. På vissa verksamheter kan man effektivisera genom att samutnyttja lokaler. Behoven har uppkommit utifrån minskat antal brukare/deltagare och förändrade behov hos brukare/deltagare. Även inom individ- och familjeomsorgens myndighetsutövning kan förändringar i organisation och bemanning bli nödvändiga.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningens avdelningar ska fortsätta att utforma och använda ledningsrapporter i syfte att utveckla arbetet med uppföljning och dialog om verksamheternas resultat.	2020-01-01	2020-12-31	
 Prognosuppföljning	2020-01-01	2020-12-31	

Enhetsmål:

Enhetens verksamhet har en långsiktigt hållbar ekonomi

— Ingen

Förväntat resultat

Budget i balans. Hög kvalitativ verksamhet utifrån de givna resurserna.

Analys

Behovet av förskoleplatser ligger långt under antalet tillgängliga platser i Axelsberg. Detta har gjort att vi under hösten har betydligt färre barn inskrivna. Vi har varit tvungna att skära ned ganska kraftigt i bemanningen. Vi har varit tvungna att avsluta en del vikariat, tillsammans med att flera medarbetare av olika anledningar inte har vara i tjänst är budgeten i balans,

Covid 19 har skapat en obalans i de ekonomiska prognoserna, tidvis har det varit hög frånvaro hos medarbetarna men även hos barnen vilket gjort att vi inte behövt anlita vikarier vilket skapat ett överskott. Under andra perioden har medarbetarnas frånvaro varit hög men det har varit fulla barngrupper vilket skapat en stor kostnad för vikarier.

Ett år, där dessutom avtalet inte varit klart för en stor medarbetargrupp, har även det försvårat budget arbetet in i det sista.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

— Ingen

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en god arbetsmiljö

— Ingen

Beskrivning

Förvaltningen nyttjar stadens kompetensförsörjningsprocess som stöd i arbetet med att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare och chefer. Kompetensutvecklingsinsatser sker ofta i samverkan med staden, andra förvaltningar och externa aktörer.

Arbetet i enlighet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggares arbetssituation fortgår under 2020 utifrån den reviderade handlingsplanen. När någon medarbetare utsätts för hot eller våld i tjänsten erbjuder förvaltningen långsiktigt stöd.

Ett nära och gott ledarskap i verksamheterna som stödjer utveckling och innovation är en förutsättning en för utvecklingen av arbetsmiljön inom verksamheterna.

För att stärka chefs- och ledarskapet inom stadsdelsförvaltningen ska chefer vid behov genomgå stadens chefsutvecklingsprogram och andra utvecklingsinsatser inom professionen och i rollen som chef och ledare.

För att ytterligare stärka chefs- och kompetensförsörjningen krävs en strukturerad successionsplanering inom förvaltningen.

Som ett led i att utveckla arbetet med den långsiktiga kompetensförsörjningen ska stadens kompetensförsörjningsprocess följas.

För att öka andelen förskollärare och antalet utbildade barnskötare är kompetensförsörjning ett prioriterat område. Förskoleavdelningen har ett långsiktigt utvecklingsarbete som omfattar ledarskapsutveckling för förskollärare och rektorer samt kompetensförsörjning. I kompetensförsörjningsarbetet ingår områden som VFU (verksamhetsförlagd utbildning för förskollärare), APL (arbetsplatsförlagt lärande för barnskötare), mentorskap för nyexaminerade förskollärare, introduktion för nyanställda samt kompetensutveckling och karriärmöjligheter. Samarbete sker med lärosäten.

Arbetet med Handlingsplan förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare fortsätter både lokalt och övergripande inom förskoleavdelningen. Strukturer för ett likvärdigt arbete på förskoleenheterna ska skapa förutsättningar för att arbeta med handlingsplanen utifrån lokala behov och förutsättningar.

Redan i dagsläget finns svårigheter att rekrytera sjuksköterskor och i viss mån arbetsterapeuter och fysioterapeuter/ sjukgymnaster. I samarbete med äldrenämnden ska ett handlingsprogram tas fram för den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen, i syfte att underlätta nyrekrytering och minska personalomsättningen inom gruppen.

Alla anställda som arbetar heltid erbjuds en timme friskvård per vecka när arbetet så tillåter. Deltidsanställda erbjuds friskvårdstid i proportion till anställningsgraden.

Alla anställda kan köpa ett årskort till Stockholms kommunala sim- och idrottshallar till subventionerat pris. Kortet gäller för bad, gym och gruppträning.

Alla anställda kan erhålla en subvention till friskvårdsaktivitet med högst 1 200 kr per anställd och år.

Stadsdelsförvaltningen har avtal som gör att medarbetare får ett rabatterat pris vid tecknande av medlemskap hos t.ex. SATS och Friskis & Svettis. Genom anställningen i staden finns möjligheter till rabatterade medlemsavgifter även på andra gym.

Förväntat resultat

Nya medarbetare får en god introduktion.

Nyexaminerade förskollärare erbjuds en mentor under sitt första år.

Ledare erbjuds handledning och stöd i sitt ledarskap.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla enheter ska utifrån medarbetarundersökningens resultat göra en handlingsplan som åtgärdas och följs upp under året.	2020-01-01	2020-12-31	
<p>Analys</p> <p>Togs upp på Apt i maj på varje enskild förskola och vissa punkter valdes ut för att arbeta vidare på. Det som i dagsläget är en står fråga är, vilka arbetsmiljö utmaningar uppstår när vi behöver vara så mycket mer utomhus en vad vi brukar.</p> <p>Nya kläder för utomhusbruk behöver inköpas vilket är på gång.</p> <p>Det som framför allt under hösten varit en stor fråga är "samtalet med en del vårdnadshavare avseende huruvida deras barn är tillräckligt friska för att vara på förskolan. Direktiven har av många pedagoger upplevts som diffusa. Viktigt att rektor varit lyhörd i den diskussionen med pedagoger och vårdnadshavare.</p>			
 Allmän visstidsanställning minimeras.	2020-01-01	2020-12-31	
 Förbättra förutsättningarna för att anställa personer med funktionsnedsättning.	2020-01-01	2020-12-31	
 Förskoleenheterna ska utforma lokala handlingsplaner för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare som en fortsättning på Projektet förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare.	2020-01-01	2020-12-31	
<p>Analys</p> <p>Vi har påbörjat ett Arbetsmiljöarbete tillsammans med en grupp pedagoger - förskollärare och barnskötare - från våra olika förskolor. Där ingår också representanter från de olika fackförbunden.</p> <p>Vi hade vårt första möte i februari och bestämde oss då för att diskutera kring Tydliga roller och ansvar förskollärare/barnskötare det var ett av flera fokusområden från det material som arbetades fram i stadsdelen vt 2019. Kring det vi kom fram till under mötet författades frågeställningar som diskuterades på följande arbetsplatsträff. Den ordningen hade vi tänkt hålla under vt 2020 men avbröts av Corona-epidemin.</p> <p>Behovet är stort och någon form av arbetsmiljö grupp med representanter från alla förskolor behövs</p>			
 Förvaltningen säkerställer att samtliga hot- och våld-incidenter riktade mot förvaltningens medarbetare registreras i IA och följs upp med avseende på att den utsatte upplever tillräckligt stöd från staden som arbetsgivare.	2020-01-01	2020-12-31	

Enhetsmål:

Axelsbergs förskolor erbjuder en utvecklande och god arbetsmiljö

— Ingen

Analys

Covid 19 har givetvis satt stora spår på sjukfrånvaro som följaktligen ökat och arbetsmiljö med en stor oro bland medarbetarna. Ledningen har det förhållningsättet att oron blandmedarbetarna måste respekteras men ändå uppmana och stötta för en ökad närvaro. Vi upplever att det på de flesta förskolor råder en god stämning och en glädje att gå till arbetet.

Vi har i arbetsmiljögruppen påbörjat ett arbeta med att tydliggöra de olika ansvarsområdena/rollfördelningen mellan förskollärare/barnskötare.

Delat in avdelningarna i samarbetsgrupper där två alternativt tre avdelningar arbetar väldigt nära varandra för att bl.a underlätta vid frånvaro.

Vi har flera medarbetare som läser vidare till förskollärare och en som läser mastern vilket vi på alla sätt försöker stötta.

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter arbetar kostnadseffektivt med fokus på kärnverksamheterna

— Ingen

Beskrivning

Stadsdelsnämnden ska verka för att energiförbrukningen inom nämndens verksamheter minskar. Samutnyttjande av lokaler ska eftersträvas och lokalanvändandet ska kartläggas. Verksamheterna har ett gott stöd från stödverksamheterna. En tydlig ekonomistyrning ska leda till att tilldelade resurser används effektivt med fokus på kärnverksamheterna.

Utvecklingen inom äldreomsorgen med digitaliseringslösningar för ökad trygghet, integritet och självständighet kan också innebära att resurserna kan användas på ett effektivare sätt och riktas till äldre med störst behov.

Förväntat resultat

Att nämndens verksamheter använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna. Stadsdelsnämnden har tillgång till lokaler som motsvarar det faktiska behovet och energiförbrukningen i dessa minskar. Nämndens lokaler är tillgängliga och välplanerade.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förskoleavdelningen ska samverka med avdelningen för samhällsplanering i syfte att effektivisera planeringen för lokalförsörjning.	2020-01-01	2020-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

	Utfall i bokslut 2020
<i>Intäkter</i>	
Taxor och avgifter	0
Hysesintäkter	0
Bidrag och ersättningar	2 390
Försäljning av verksamhet	48 924
Övriga externa intäkter	44
<i>Summa intäkter</i>	51 358
<i>Kostnader</i>	
Personalkostnader	44 149
Övriga personalkostnader	455
Lokalkostnader	631
Entreprenader och köp av verksamhet	232
Övriga kostnader	3 683
<i>Summa kostnader</i>	49 150
<i>Resultat netto</i>	2 208

Investeringar

Medel för lokaländamål

Övrigt

Systematiskt kvalitetsarbete

Övrigt